

Charakteristika předmětu Společenské vědy

Obsahové a časové vymezení, cíle a průřezová témata předmětu

Vyučovací předmět Společenské vědy je utvořen ze vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Člověk a svět práce, realizuje se především ve vzdělávacích oborech Občanský a společenskovědní základ, Dějepis a Člověk a svět práce.

Hodinová dotace předmětu je 2 hodiny týdně v prvním ročníku a kvintě, ve druhém ročníku a sextě, ve třetím ročníku a septimě i ve čtvrtém ročníku a oktávě. Na povinný předmět navazuje volitelný dvouletý seminář ve 3. a 4. ročníku s hodinovou dotací 2 hodiny týdně nebo volitelný jednoletý seminář ve 4. ročníku s hodinovou dotací 2 hodiny týdně.

Mezi hlavní cíle předmětu Společenské vědy patří seznámení žáků se základy různých společenskovědních oborů, jež povede k vytvoření komplexního pohledu žáků na svět, k utváření realistického pohledu na skutečnost, k orientaci ve společenských jevech. Předmět rozvíjí a rozšiřuje poznatky zejména v oblastech psychologie, sociologie, politologie, práva, filosofie a etiky. Žák získává nové vědomosti o podstatě lidské psychiky, o společnosti, věnuje se hlavním otázkám fungování státu, politiky a demokracie, posiluje své právní vědomí, seznamuje se se základy hospodářské politiky, se základními pojmy z mikroekonomie a makroekonomie, v dějinách filosofie hledá názory blízké své přirozenosti. Důležitou součástí předmětu je také nácvik sociálních a občanských dovedností.

Vzhledem k naplnění hlavních cílů vyučovacího předmětu probíhá výuka jednak tradiční metodou výkladu, jednak metodami, které napomáhají formování žákovských postojů, názorů, rozvoji vlastní osobnosti, tj. například diskuse, psychosociální hry, skupinová práce, besedy, exkurze a návštěvy různých zařízení a institucí / Parlament, soud, obecní úřad, banka atd./. Učitel také klade důraz na mezipředmětové vztahy – historické souvislosti, tradice a kulturní dědictví a vede žáky k diskusím na aktuální témata.

V průběhu vzdělávání jsou začleněna průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Mediální výchova a Environmentální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- učitel vytváří modelové situace, při nichž mohou žáci aplikovat své znalosti a občanské dovednosti
- učitel vede žáky ke sběru informací, např. o společenském problému, z různých zdrojů a učí je správně interpretovat a porovnávat
- učitel motivuje žáky k samovzdělávání pomocí sledování aktuální politické a společenské situace /televize, noviny, internet/
- žáci jsou vedeni k uvědomění si svých schopností argumentovat

Kompetence k řešení problému

- učitel žákům pomáhá interpretovat různé společenské a společenskovědní problémy
- učitel uvádí žákům příklady, kde mohou využívat znalosti z jiného předmětu, např. využití dějepisných souvislostí pro pochopení současnosti
- učitel motivuje žáky k úvahám o společenskovědních jevech a problémech

- žák zdokonaluje svoji schopnost vnímat problémy v širších souvislostech a dostane prostor, aby představil svoji hypotézu

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky ke kladení jasných, srozumitelných dotazů, k obhajobě vlastního názoru, k hledání argumentů a protiargumentů
- učitel vytváří prostor pro diskusi a prostor pro modelové situace, v nichž žák nacvičuje vhodné způsoby chování a různé způsoby komunikace

Kompetence sociální a personální

- učitel seznamuje žáky s různými způsoby sebereflexe, sebepoznání, podporuje jejich osobnostní rozvoj a rozvíjí jejich sebevědomí
- učitel motivuje žáky k zamyšlení nad osobními morálními hodnotami a pravidly v porovnání s pravidly a hodnotami jiných kultur
- žák se přizpůsobuje měnícím se životním a pracovním podmínkám a podle svých schopností a možností je aktivně ovlivňuje
- žák projevuje zodpovědný vztah k vlastnímu zdraví i ke zdraví druhých
- žák se rozhoduje na základě vlastního úsudku, odolává společenským i mediálním tlakům

Kompetence občanské

- učitel vytváří modelové situace, v nichž si žáci osvojují hraní různých rolí, s kterými se mohou v budoucím životě setkat
- učitel vytváří příležitosti, aby si žáci mohli osvojit praktické zkušenosti v mezilidských vztazích, např. ochrana lidských práv
- žák je motivován, aby sledoval aktuální situaci v oblasti politické, ekologické, sociální či ekonomické, dostává příležitost k diskusi
- žák se chová zodpovědně v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví, poskytne pomoc druhému člověku

Kompetence k podnikavosti

- učitel motivuje žáky, aby rozvíjeli svůj osobní i odborný růst
- žák získává a vyhodnocuje informace o vzdělávacích a pracovních příležitostech, využívá dostupné zdroje
- žák posuzuje a hodnotí rizika související s rozhodováním v reálných životních situacích
- žáka chápe podstatu a principy podnikání, zvažuje možná rizika, vyhledává a posuzuje příležitosti k uskutečnění podnikatelského záměru s ohledem na své předpoklady a realitu tržního prostředí

Základy psychologie, základy sociologie – 1. ročník

Hodinová dotace – 2 hodiny týdně

Očekávané výstupy z RVP	Školní očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka - porovná osobnost v jednotlivých vývojových fázích života; vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví - porovná různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem na vlastní psychické předpoklady, uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení - využívá získané poznatky při sebepoznání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace 	<p>Žák :</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem psychologie, její význam; vyjmenuje metody užívané v psychologii - objasní vznik psychologie jako vědy - rozliší jednotlivé psychologické směry - vysvětlí, co řeší jednotlivé psychologické disciplíny - rozliší chování od prožívání - vysvětlí pojmy vědomí a nevědomí v rámci psychiky člověka - rozliší biologickou, sociální, vývojovou determinaci psychiky - objasní činnost ve vztahu k rozvoji psychiky jedince - objasní pojem osobnost - rozliší jednotlivé druhy vlastností osobnosti a uvede různá pojetí typologií osobnosti - uvede klady a zápory působící a ovlivňující vývoj osobnosti 	<p><u>PSYCHOLOGIE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pojem, význam a metody psychologie - psychologie jako věda - psychologické směry - psychologické disciplíny - psychika: chování, jednání a prožívání - vědomí, nevědomí - determinace psychiky - činnost - psychologie osobnosti: vlastnosti osobnosti / aktivačně motivační, výkonové, dynamické včetně typologií osobnosti, vztahově postoje, seberegulační - vývojová období člověka, faktory podílející se na vývoji osobnosti, etapy vývoje jedince - člověk v náročné životní situaci - sociální dovednosti potřebné při řešení problémů v nečekaných, složitých, krizových situacích 	<p>Filozofie – pohled na duši a člověka v různých historických etapách</p> <p>Biologie – návaznost na učivo o nervové soustavě</p> <p>Chemie - psychofarmaka</p> <p>Fyzika - fyzikální jevy působící na psychiku člověka</p> <p>Osobnostní a sociální výchova - poznávání a rozvoj vlastností osobnosti</p> <p>Mediální výchova</p> <p>Multikulturní výchova</p> <p>Environmentální výchova - zejména při formování vlastností charakteru, aktivačně motivačních vlastností / především postoje, hodnotové orientace/</p> <p>Sociální komunikace</p>

<ul style="list-style-type: none"> - na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnou životní situací 	<ul style="list-style-type: none"> - porovná osobnost a její schopnosti v jednotlivých vývojových fázích života, - vymezi hlavní problémy, témata /úkoly / v jednotlivých obdobích - definuje náročnou životní situaci; - rozliší sociální konflikt, stres, deprivaci, frustraci - zhodnotí různé způsoby vyrovnání se s těmito situacemi - vyjmenuje zásady duševní hygieny - rozliší jednotlivé typy psychických procesů - vysvětlí proces vnímání / rozliší od čítí / - vysvětlí proces představivosti, fantazie; objasní vztah mezi myšlením a řečí, rozliší myšlenkové operace, uplatní různé způsoby řešení problémů - vysvětlí procesy paměti + uvede souvislost s učením, kde rozliší různé druhy učení a metody, zhodnotí efektivitu těchto metod v různých situacích. vysvětlí úlohu duševní hygieny při učení - uvede základní znaky emocí; klasifikuje city z hlediska stálosti a intenzity a z hlediska vývojového v chování osob rozliší individuální rozdíly mezi lidmi - uvede fáze volního jednání 	<ul style="list-style-type: none"> - duševní hygiena v běžném životě i v dlouhodobé zátěžové situaci - psychické jevy / zejména psychické procesy, stavy a jejich třídění / - čítí, vnímání, představivost, myšlení, řeč - procesy paměti - učení - motivační procesy / emoce, volní procesy / - pozornost 	<p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <p>Biologie – téma nervová soustava</p> <p style="padding-left: 40px;">- smyslové orgány</p>
--	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si význam sociologie pro člověka - seznamuje se s vývojem společnosti ze sociologického hlediska - respektuje kulturní odlišnosti a - objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a ve větších sociálních celcích 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí stav pozornosti, její druhy a vlastnosti - posoudí její vliv na zmíněné psychické procesy <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem sociologie - vysvětlí postavení člověka ve společnosti - rozliší pojmy socializace a resocializace - dokáže rozlišit a charakterizovat určité sociální skupiny - posuzuje, jaký vliv má na člověka členství v sociální skupině - umí vysvětlit pojem gender, doloží konkrétními příklady - vysvětlí postavení žen ve společnosti 	<p style="text-align: center;"><u>SOCIOLOGIE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sociologie jako věda - sociologické disciplíny - socializace a její mechanismy - sociální skupiny - sociální role - gender 	<p>Filozofie – pohled filozofů na společnost</p> <p>Psychologie – člověk a společnost</p> <p>Dějepis – etapy historického vývoje společnosti</p> <p>Politologie - stát a společnost</p> <p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Multikulturní výchova</p> <p>Mediální výchova</p> <p>Environmentální výchova</p>
---	--	---	---

Základy sociologie, základy politologie – 2. ročník

Hodinová dotace - 2 hodiny týdně

Očekávané výstupy z RVP	Školní očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje společensky - vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích - případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší - konstruktivní způsobem - respektuje kulturní odlišnosti - a rozdíly v projevu příslušníků - různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést - předsudky - posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní 	<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem sociologie - uvede metody uplatňované v sociologickém výzkumu - volí vhodné prostředky komunikace ve styku s ostatními lidmi - osvojené poznatky dokáže aplikovat v konkrétních životních situacích - uplatňuje základní pravidla společenského styku - dokáže posoudit správné a nesprávné chování v mezilidských vztazích - učí se předcházet konfliktům 	<p><u>Sociologie jako věda</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - podmínky vzniku sociologie - hlavní představitelé sociologie - sociologický výzkum <u>Komunikace</u> - komunikační proces - problémy v mezilidských vztazích <u>Konflikty</u> - druhy konfliktů 	<p>Mezipředmětové vztahy:</p> <p>Zeměpis - demografie(hustota obyvatel, počet dětí v rodině) životní prostředí klimatické podmínky reliéf krajiny</p> <p>Biologie - dědičnost, pohlaví, věk, vývoj člověka</p> <p>Psychologie Filozofie</p> <p>Multikulturní výchova Mediální výchova Osobnostní a sociální výchova</p>

<ul style="list-style-type: none"> - objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti a popíše možné dopady sociálně - patologického chování na jedince a společnost 	<ul style="list-style-type: none"> - konfliktní situace se snaží řešit vhodným způsobem - vyslovuje svůj názor na postavení člověka ve společnosti z hlediska sociální nerovnosti - uplatňuje vhodné způsoby chování - vyslovuje svůj názor na současný stav kriminality u nás - uvádí příklady vandalismu - objasní význam kultury pro člověka - snaží se poznávat i jiné kultury a uvědomuje si vzájemné odlišnosti - zhodnotí vliv médií na člověka a společnost, zejména vliv reklamy 	<p><u>Sociální struktura společnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sociální útvary - sociální nerovnost <p><u>Sociálně patologické jevy</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rizikové chování - kriminalita, drogy - vandalismus <p><u>Volný čas a kultura</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - životní styl a volný čas - reklama 	<p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Environmentální výchova</p> <p>Praxe z denního života – tisk, televize, literatura, film, internet Mediální výchova</p>
---	---	---	---

Základy sociologie, základy politologie – 2. ročník

Hodinová dotace - 2 hodiny týdně

Očekávané výstupy z RVP	Školní očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a porovnává historické i současné typy států (forem vlády) - vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje - objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena na tři nezávislé složky, rozlišuje a porovnává funkce a úkoly orgánů státní moci ČR - vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě - objasní postatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definuje základní politické pojmy - vysvětlí jednotlivé disciplíny politologie - vysvětlí politický systém - porovná programy vybraných politických stran - objasní funkci politické koalice a opozice - vysvětlí význam referenda - rozliší a porovná historické a současné typy státu - charakterizuje vybrané formy státu, uvede podstatné znaky - vyjmenuje a pozná státní symboly - uvede příklady nabytí a pozbytí občanství 	<p>Politologie</p> <ul style="list-style-type: none"> - politologie jako věda, její předmět, disciplíny - politika a její chápání - politický systém - politické strany <p>Stát</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojetí státu a teorie vzniku státu - znaky státu - typy a formy státu - státní symboly - stát a národ - státní občanství ČR 	<p>Mezipředmětové vztahy:</p> <p>Zeměpis – národ, národnostní menšiny</p> <p>Dějepis – historické události, vznik prvních nejstarších států</p> <p>Psychologie – morální hodnoty člověka</p> <p>Multikulturní výchova</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Mediální výchova</p> <p>Environmentální výchova</p>

<p>nebezpečí ideologií</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje složky politického spektra, porovnává přístupy vybraných politických seskupení k řešení různých otázek a problémů každodenního života občanů - uvede příklady, jak může občan ovlivňovat společenské dění v obci a ve státě a jakým způsobem může přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu - obhájí svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování - uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady 	<ul style="list-style-type: none"> - vyloží podstatu komunálních a parlamentních voleb - charakterizuje volební právo v ČR - rozliší volební systémy v ČR, objasní jejich principy - uvede příklady, jak může občan v demokratickém zřízení ovlivňovat politické dění v obci a ve státě - objasní význam slova demokracie, uvede a vysvětlí základní demokratické otázky - uvede a vysvětlí znaky demokratického právního státu - zhodnotí funkci ústavy pro fungování státu - popíše vývoj ústavnosti v českých zemích - podrobněji charakterizuje jednotlivé hlavy Ústavy ČR - vysvětlí, jak občan může obhajovat svá práva 	<p><u>Volby</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - volební právo - volební systém <p><u>Demokracie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlení a pojetí demokracie - formy demokracie - demokratický právní stát <p><u>Ústava</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišení, druhy ústav - český ústavní vývoj - Ústava ČR <p><u>Listina základních práv a svobod</u></p>	<p>Dějepis – volby ve starověkém Řecku a Římě</p> <p>Psychologie Sociologie Filozofie</p> <p>Dějepis</p>
---	---	--	--

Základy práva, základy ekonomie a finanční gramotnosti – 3. ročník

Hodinová dotace - 2 hodiny týdně

Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> -objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami - vysvětlí odlišnost v postihu při porušení morálky a práva - odůvodní účel sankcí při porušení právní normy - objasní rozdíl mezi fyzickou a právnickou osobou - vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů - uvědomuje si možné důsledky neznalosti právních předpisů - rozlišuje, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v řízení trestním -rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany - ve svém jednání respektuje platné právní normy 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definuje základní právní pojmy - orientuje se v základních právních otázkách, s nimiž se může v běžném životě setkat - aplikuje naučené poznatky na konkrétní příklady z právní praxe - ve svém jednání respektuje platné právní normy 	<p>Právo</p> <ul style="list-style-type: none"> - základy práva, základní právní pojmy - právní a morální normy - právní subjektivita - způsobilost k právním úkonům - právní řád, právní předpisy - právní vztahy a účastníci právních vztahů 	<p>Dějepis – vznik státu a práva Zeměpis – různé typy států Český jazyk – forma nejstarších právních dokumentů</p> <p>OSV MKV ENV MV</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p>
		Vybrané otázky z jednotlivých	

	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje jednotlivá stadia ve vývoji naší ústavy - podrobně charakterizuje jednotlivé hlavy naší současné ústavy - zná dějiny lidských práv - zná obsah Listiny základních práv a svobod 	<p>právních odvětví</p> <p><u>Ústavní právo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - český ústavní vývoj - Ústava ČR - Listina základních práv a svobod 	
	<ul style="list-style-type: none"> - zná mechanismy správního práva - popíše průběh správního řízení - dokáže definovat přestupek a vyjmenuje druhy přestupků 	<p><u>Správní právo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - územní členění ČR - správní řízení - přestupky 	<p>Český jazyk – dotazník, žádost</p> <p>Zeměpis – různé regiony</p> <p>OSV</p> <p>ENV</p> <p>MV</p>

<ul style="list-style-type: none"> - objasní rozdíly mezi trestním právem hmotným a procesním - objasní pojem trestný čin a přestupek - objasní průběh trestního řízení a průběh občanského soudního řízení 	<ul style="list-style-type: none"> - vymezí podmínky trestní odpovědnosti - rozlišuje mezi přestupkem a trestným činem - uvede typy trestných činů - uvede druhy trestů a typy ochranných opatření - zhodnotí funkci a účel trestů a ochranných opatření - objasní funkci orgánů činných v trestním řízení - rozlišuje mezi pachatel, obviněný a obžalovaný - rozlišuje mezi výpisem z trestního rejstříku a opisem trestního rejstříku 	<p><u>Trestní právo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - podmínky trestní odpovědnosti - trestné činy - tresty a ochranná opatření - trestní řízení - rejstřík trestů 	<p>OSV MV</p>
<ul style="list-style-type: none"> - popíše podmínky, práva a povinnosti spjaté s manželstvím a rodičovstvím 	<ul style="list-style-type: none"> - objasní principy rodinného práva - vymezí podmínky vzniku a zániku manželství - rozlišuje formy náhradní rodinné výchovy 	<p><u>Rodinné právo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - manželství, jeho vznik a zánik, rozvod - náhradní rodinná péče - vztahy v rodině 	<p>OSV MKV MV</p>

<ul style="list-style-type: none"> - objasní pojem práva věcná a práva závazková - dokáže vysvětlit základní pojmy spojené s vlastnickým právem - vytvoří jednoduché smlouvy - rozlišuje mezi děděním a dědictvím 	<ul style="list-style-type: none"> - objasní pojem vlastnictví a spoluvlastnictví - vymezí pojem vlastnické právo - objasní pojem věc hmotná, nehmotná - dokáže rozlišit jednotlivé druhy věcí a uvede příklady - vysvětlí principy dědění a uvede možnosti dědického práva - dokáže vytvořit jednoduché smlouvy - vymezí podmínky vzniku a zániku závazků - uvede nejběžnější typy závazků 	<p><u>Občanské právo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vlastnictví, spoluvlastnictví - majetek, jeho rozlišování a druhy - dědění a dědictví - smlouvy a druhy smluv - závazky, jejich vznik a zánik 	<p>OSV MKV MV ENV</p>
<ul style="list-style-type: none"> - zná podstatná ustanovení pracovního práva a Zákoníku práce 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní pracovně právní vztahy - ví, jak lze uzavřít pracovní poměr - rozlišuje různé možnosti ukončení pracovního poměru - uvědomuje si svá pracovní práva - objasní, kdo má jakou odpovědnost v pracovním procesu 	<p><u>Pracovní právo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -pracovní poměr, vznik, změna a zánik pracovního poměru - pracovní smlouva - pracovní podmínky - odpovědnost za škodu v pracovně právních vztazích 	<p>Biologie – životní cyklus člověka Psychologie – schopnosti, dovednosti Český jazyk – žádost, životopis Matematika</p> <p>OSV MV MKV ENV Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p>

<ul style="list-style-type: none"> - definuje a rozlišuje základní ekonomické pojmy - vyjadřuje svůj názor na faktory ovlivňující úspěch výrobku na trhu, uvádí a hodnotí své argumenty - posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním - vyhledává informace o možnostech zaměstnání na českém i evropském trhu - rozhodne, jak naložit s finančními prostředky, posoudí možnosti investování 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje mezi pojmy ekonomie a ekonomika - objasní principy fungování trhu, princip nabídky a poptávky - vysvětlí tvorbu ceny na trhu - objasní funkci ČNB - orientuje se v základních právních normách týkajících se podnikatelské činnosti - posoudí možnost využívání moderních forem bankovních služeb 	<p><u>Ekonomie a ekonomika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - základní ekonomické pojmy: ekonomie, ekonomika, ekonomické potřeby, statky a služby, základní ekonomické otázky - trh, nabídka a poptávka - cena a faktory ovlivňující cenu - inflace - hospodářská soutěž 	<p>OSV MV MKV ENV Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p>
<ul style="list-style-type: none"> - definuje a rozlišuje základní pojmy finanční gramotnosti - uvědomí si výhodu existence peněz - uvědomí si vliv inflace na úspory a dluhy 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje mezi pojmy finanční, peněžní, cenová a rozpočtová gramotnost - objasní základní funkce peněz - vysvětlí obtíže nepeněžní směny a z toho plynoucí platby prostřednictvím peněz 	<p><u>Základy finanční gramotnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - základní termíny finanční gramotnosti: finanční gramotnost, peněžní gramotnost, cenová gramotnost, rozpočtová gramotnost 	<p>Český jazyk Zeměpis Matematika</p> <p>OSV MV</p>

<ul style="list-style-type: none"> - pochopí zásady bezpečného platebního styku - posoudí výhody a rizika jednotlivých druhů platebního styku - dokáže stanovit optimální úroveň ceny - orientuje se v příjmech pracovních a portfoliových - orientuje se v osobním a domácím rodinném rozpočtu - rozhodne, jak naložit s finančními prostředky - orientuje se na trhu finančních institucí 	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v různých způsobech placení - dokáže přepočítat peníze z jedné měny do jiné měny - objasní rozdíl mezi kreditní a debetní platební kartou - pochopí zásady bezpečného platebního styku - uvede příklady praní špinavých peněz - orientuje se ve vlastních příjmech a výdajích - dokáže sestavit osobní rozpočet příjmů a výdajů - rozlišuje mezi pravidelnými a jednorázovými příjmy a výdaji - pochopí nutnost vytvořit si finanční rezervu - orientuje se v rozpočtu domácnosti - objasní rozdíl mezi vyrovnaným, přebytkovým nebo schodkovým rozpočtem - posoudí možnosti, jak přebytky rodinného rozpočtu použít pro tvorbu aktiv - orientuje se na finančním trhu 	<ul style="list-style-type: none"> - peníze, podoby peněz, emise peněz - platební styk - zásady bezpečného platebního styku - rozpočet osobních příjmů a výdajů - tvorba rezervy - pozitivní, vyrovnaný a negativní rozpočet, dosažení přebytkového rozpočtu - aktiva a pasiva - finanční instituce a finanční produkty 	<p>MKV</p>
--	---	---	------------

Základy filosofie – 4. ročník

Hodinová dotace - 2 hodiny týdně

<i>Očekávané výstupy z RVP</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Mezipředmětové vztahy a průřezová témata</i>
<p>Žák: - objasní podstatu filozofického tázání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka</p> <p>- rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení</p>	<p>Žák: - seznámí se s pojmy, které náhodně používal a uvědomí si jejich souvislost s filozofií - objasní původ slova filozofie, definuje to, co filozofie není - vysvětlí rozdíl mezi filozofií a mýtem - uvede hlavní filozofické disciplíny - posuzuje, v čem se liší filozofie od tzv. zdravého rozumu - objasní, proč je filozofie v totalitních režimech vždy pronásledována</p>	<p>Filozofie - filozofie jako věda - vznik filozofie - základní filozofické pojmy - filozofické disciplíny</p>	<p>Psychologie (nauka o duši) Sociologie (chování davu a jeho reakce na jednotlivce)</p> <p>Osobnostní a sociální výchova Environmentální výchova Multikulturní výchova</p>

<p>- seznámí se s myšlením Východu, hlavně s modelem tzv. převtělování</p> <p>- vyhodnotí filozofii staré Číny a politickou filozofii současnosti</p>	<p>- porovná odlišnosti hinduismu, buddhismu, džinismu a neortodoxních filozofických směrů</p> <p>- vysvětlí, v čem se liší filozofie řecká od filozofie Východu</p> <p>- objasní, v čem přestává být tato filozofie filozofií a přebírá statut náboženství</p> <p>- porovnává princip tao s jinými cestami Evropana -objevuje podstatu v Evropě známé symboliky jin a jang</p> <p>- vysvětlí, v čem se liší filozofie řecká od filozofie Východu</p> <p>-v čem přestává být tato filozofie filozofií a přebírá statut etiky</p>	<p>Indická filozofie</p> <p>Čínská filozofie</p>	<p>Politologie Právo</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Mediální výchova</p>
<p>- seznamuje se s modelováním světa podle teorií o prvních praprincipech (voda, vzduch, oheň, země)</p>	<p>- definuje, nakolik se antičtí filozofie přiblížili realitě či soudobým výsledkům našeho bádání</p> <p>- jmenuje omezení rozumu a smyslů</p> <p>- poznává první myšlenkové systémy vyvracející pohyb a dokazující pohyb jako pouhý výplod smyslů</p>	<p>Počátky filozofického myšlení v období antiky a první iónští filozofové</p> <p>Pythágorás Eleaté Herakleitos</p>	

<p>- objevuje první molekulární modelování světa</p>	<p>- učí se utvářet první teorie na základě tzv. učení o atomech - definuje soudobé poznatky o atomech - přemýšlí, jak se dá ještě atomová energie využít</p>	<p>Předchůdci atomismu Atomismu v antické filozofii</p>	
<p>- uvědomí si nebezpečí filozofie pro jakýkoliv uzavřený systém</p> <p>- seznamuje se poprvé s filozofií nikoli jako s abstraktní vědou, nýbrž s filozofií, která je zrcadlem odpovědnosti člověka</p>	<p>- hledá někoho ve svém okolí, kdo za kritiku uzavřeného systému položil svůj život - reflektuje filozofii jako postoj, který se nás týká i z občanského hlediska /nezaprodá se/ - vyhledá spojitost fyzika a matematika Alberta Einsteina a filozofa Karla Remunda Poppera s Miladou Horákovou - rozebere Platónovo Podobenství o jeskyni - uvědomí si jeho klíčový význam - srovná systémy obou myslitelů /Platóna a Aristotela/ a vyhodnotí je na základě dosažených vědeckých poznatků</p>	<p>Sókrates – život, dílo, význam. Sofisté Platón – život, dílo, význam Aristotelés – život, dílo, význam, jeho vliv na vývoj filozofického myšlení</p>	<p>Dějepis Zeměpis Český jazyk Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Mediální výchova</p>

<p>- seznamuje se se západní antickou filozofií</p>	<p>- zhodnotí systém filozofie a systém etiky - srovnává oba systémy své doby, jejich odlišnost a směry - uvědomuje si význam etiky v životě člověka</p>	<p>Filozofické školy v období helénismu a antického Říma</p>	
<p>- objasní podstatu náboženského chápání světa rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti, rozezná projevy sektářského myšlení</p>	<p>- orientuje se v podobě a rozložení nejvýznamnějších světových náboženství, jejich etickém obsahu, základních symbolech a vývoji - rozlišuje mezi společenským přínosem a extremistickými projevy náboženství - chápe význam základních pojmů (sekularizace, ekumenismus, fundamentalismus, atd.)</p>	<p>Religionistika – úvod: základní pojmy a klasifikační zřetele studia náboženských systémů (sociologické, psychologické, antropologické, geografické) statistický přehled a základní struktura světových náboženství: abrahámovská (judaismus, křesťanství, islám), východní, etnická/domorodá (animismus), sekulární (agnosticismus), ateismus</p>	<p>Dějepis Zeměpis Sociologie Psychologie Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova</p>
<p>-seznamuje se s radikálním, a přesto nenásilným učením o nové odpovědnosti člověka za svůj život</p>	<p>- seznamuje se s kořeny judaismu, aby pak mohl pochopit základy křesťanství - studuje dobovou výlučnost křesťanství - charakterizuje víru v Boha v době starozákonní a novozákonní, porovnává s náboženskými systémy dnešní doby - definuje rozdíl mezi náboženstvím a sektou</p>	<p>Středověká filozofie – křesťanství, patristika, Aurelius Augustinus</p>	<p>Psychologie – vnímání času v duši</p>

<p>-seznamuje se s vědeckým systémem, který vyrostl z křesťanství – teologií</p> <p>- srovná teologii mezi ostatními vědami a posoudí její místo mezi nimi</p>	<p>- definuje rozdíl mezi polyteismem a monoteismem</p> <p>- chápe rozdíl mezi pojmy křesťanství a církev</p> <p>- posuzuje a argumentuje, zda je možné dokázat Boha</p>	<p>Scholastika</p> <p>Spor nominalismu s realismem</p>	
<p>-seznamuje se s renesančním myšlením</p> <p>- uvědomuje si odpovědnost za svobodu bádání</p>	<p>- jmenuje objevy v astronomii.</p> <p>- vysvětlí, za co byl církví odsouzen Giordano Bruno, zhodnotí jeho význam a přínos</p> <p>- rozlišuje mezi scholastickou vírou a individuální renesanční vírou humanistů</p>	<p>Renesanční filozofie – přechod k novověku – filozofie humanitní, přírodní, společenská</p>	<p>Umění</p> <p>Astronomie</p> <p>Teologie</p> <p>Environmentální výchova</p>
<p>-chápe klíčovou pozici smyslů při vnímání okolí</p>	<p>- v souvislosti s psychologií je schopen dotvořit kolorit vzdělání o smyslech a jejich vlivu na vnímání reality</p> <p>- rozliší, v čem jsou smysly klíčové při procesu vnímání</p>	<p>Anglický empirismus – F. Bacon, T.Hobbes, J. Locke, G. Berkeley, D. Hume</p>	<p>Psychologie – studium smyslových vjemů</p>
<p>-chápe klíčovou pozici rozumu při vnímání okolí</p>	<p>- v souvislosti s psychologií je schopen dotvořit kolorit vzdělání o rozumu a jeho vlivu na vnímání reality.</p> <p>- rozliší, v čem jsou smysly klíčové při procesu vnímání</p>	<p>Racionalismus v novověké filozofii – R. Descartes, B. Spinoza, G. W. Leibniz</p>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Multikulturní výchova</p>

<p>- porovná lidská práva v osvícenství a dnes</p>	<p>- definuje Montesquieho přínos pro ústavní moc</p> <p>- uvědomuje si, jakou roli sehrála encyklopedie</p> <p>- ukazuje rozdíl mezi osvícenstvím a křesťanskou pokoru</p> <p>- srovnává osvícenství s ostatními směry a věnuje pozornost hybridním prvkům osvícenství</p>	<p>Francouzské osvícenství a materialismus 18. století – Ch. L. Montesquieu, F. M. Voltaire</p> <p>Encyklopedisté, J. J. Rousseau</p>	<p>Právo Teologie Český jazyk</p> <p>Osobnostní a sociální výchova</p>
<p>- objevuje, že svět může být chápán díky zkreslení smyslů pouze jako druh představy</p>	<p>- učí se přemýšlet nad světem jako imaginací a zkusí vyhodnotit důsledky, které takové myšlení přináší</p> <p>- nalézá základní rozdíl mezi studiem dějin a středoškolským dějepisem</p>	<p>Německá klasická filozofie – I. Kant, G. W. F. Hegel, J. G. Fichte</p>	<p>Poznatky z psychologie o narušeném vnímání člověka Psychologie dějin</p>
	<p>- jmenuje pozitiva a negativa marxismu, srovná marxismus s komunistickou praxí</p> <p>- osvětluje, k čemu vede „náboženství“ člověka (kult osobnosti)</p>	<p>Německá filozofie 19. století – L. Feuerbach, K. Marx, B. Engels</p>	<p>Teologie, náboženství</p> <p>Mediální výchova</p>
<p>- objevuje rozmanitost filozofického myšlení, která vyrostla z předešlých směrů</p>	<p>- definuje vůli v životě člověka, co všechno je možné zvládnout vůlí</p> <p>- objasní, k čemu vede Nietzscheho stvoření Nadčlověka a k čemu v novodobé historii Nadčlověk posloužil</p>	<p>Filozofické směry 19. století – pozitivismus, iracionalismus</p> <p>voluntarismus (A Comte, J. S. Mill, H. Spencer, A. Schopenhauer, S. Kierkegaard, F. W. Nietzsche</p>	<p>Psychologie Sociologie Historie</p>

<p>- seznamuje se s filozofií dějin 20. století</p>	<p>- seznamuje se s pragmatismem jako nástrojem pravdy - jmenuje a hodnotí přínos našeho nejznámějšího pragmatika Karla Čapka - vysvětlí, proč je pro Martina Bubera vztah filozofií - uvědomí si, k čemu vede život bez „madel“, z čeho vychází ideově postmoderna a jaké jsou její následky</p>	<p>Filozofické směry 20. století – filozofie života, fenomenologie, existencialismus Filozofie existence – K.Jaspers, J. P. Sartre, Martin Buber novopozitivismus, antropologie, křesťanská filozofie,pragmatismus, postmoderna, filozofická hermeneutika</p>	<p>Psychologie Sociologie Teologie Právo Český jazyk</p> <p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p>
<p>-seznamuje se s významnými českými mysliteli a filozofy</p>	<p>- jmenuje významné osobnosti českého filozofického myšlení, které byly respektovány doma i za hranicemi země - uvede, co bylo důvodem jejich respektu - připomene dokument Charta 77 - uvědomí si, v čem tkví nebezpečí tzv. „čecháčkovství“ - zhodnotí význam T. G. Masaryka, připomene i jeho pojetí sebevraždy - vyvozuje a analyzuje své pojetí sebevraždy - objevuje Patočkův život „v pravdě“</p>	<p>České filozofické myšlení – J. Hus, Petr Chelčický, J. A. Komenský, B. Bolzano, A. Smetana, T.G. Masaryk, E. Rádl, J. Patočka</p>	<p>Sociologie Politologie Právo</p>

<ul style="list-style-type: none"> - eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi - uvážlivě přistupuje k argumentům druhých lidí - posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem 	<ul style="list-style-type: none"> - chápe rozdíl mezi filozofií a etikou - posuzuje lidské jednání z hlediska lidských norem - rozlišuje mezi cílem a prostředky a sloganem „účel světí prostředky“ - vysvětlí, proč je pro člověka důležité věřit, mít naději a milovat - připomene si a uvědomí si význam křesťanských ctností - víry , naděje, lásky 	<p><u>Etika</u></p> <p>Etika Nikomachova</p> <ul style="list-style-type: none"> - podmínky lidského činu, specifikace mravního aktu, ctnost u Aristotela a u Tomáše Akvinského 	<p>Filozofie Právo Psychologie</p> <p>Osobnostní a sociální výchova Multikulturní výchova Mediaální výchova</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí rozdíl mezi single a základní stavební jednotkou společnosti - rodinou 	<p>Praktická a sociální etika – smysl života, přátelství a láska, manželství a rodina</p>	<p>Právo Filozofie</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje odpovědnost za sebe a zároveň za druhou lidskou bytost 	<ul style="list-style-type: none"> - posuzuje a vysvětluje, zda je etické zavraždit člověka - uvádí příklady, za jakých okolností je etické spáchat sebevraždu - provede zamyšlení nad otázkami praktické a sociální etiky 	<p>Bioetika – sebevražda, vražda a nepřímé usmrcení druhého</p>	<p>Filozofie Psychologie Sociologie</p>
<ul style="list-style-type: none"> - srovnává a posuzuje svůj názor s ostatními názory, které se týkají eutanazie a potratu - uvědomuje si osobní odpovědnosti vůči svým blízkým nemocným - posuzuje rozdíl mezi eutanazií člověka a utracením zvířete 	<ul style="list-style-type: none"> - hledá argumenty a vyslovuje svůj názor na eutanazii, uvádí svá pro a proti - učí se argumentovat - osvětluje, co je to postabortivní syndrom, za jakých okolností je potrat eticky ospravedlnitelný 	<p>Eutanazie a potrat - problém začátku a konce lidského života; mravní posouzení potratu</p>	<p>Právo Filozofie Psychologie</p>

Seminář ze ZSV – rozšiřující učivo

Hodinová dotace – 2 hodiny týdně

Očekávané výstupy z RVP	Školní očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
<p><u>Žák:</u> - objasní systém daňové problematiky státu a systém sociálních dávek</p>	<p><u>Žák:</u> - vysvětlí princip fungování systému příjmů a výdajů - uvede přehled jednotlivých typů daní - zjistí výši daní, sociálního a zdravotního pojištění, životního minima - objasní funkci sociálních dávek, zejména podpory v nezaměstnanosti - uvede, jakým způsobem podá přiznání k dani z příjmu fyzických osob</p>	<p><u>Sociální politika státu</u> - daně a daňový systém v ČR - důchodový systém - systém sociálních dávek - životní minimum</p>	<p>OSV MV MKV</p> <p>ENV Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p>
<p>- dokáže vysvětlit, jak funguje mezinárodní právo</p>	<p>- objasní principy, na kterých je mezinárodní právo založeno - popíše jednotlivé oblasti, jimž se toto právo věnuje</p>	<p><u>Mezinárodní právo</u> - zásady - ochrana lidských práv - významné dokumenty a smlouvy</p>	<p>Český jazyk Zeměpis Matematika</p>

<ul style="list-style-type: none"> - objasní politickou situaci a rozdělení světa po 2. světové válce - popíše možné příčiny a důsledky dlouhodobé izolace některých států od ostatních zemí - uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a posoudí jejich vliv na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR - objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy - rozlišuje funkce orgánů EU - posoudí vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva - uvede příklady institucí, na něž se může obrátit v případě problémů při pobytu v zahraničí - posoudí projevy globalizace 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem státní suverenity - popíše různé nástroje mezinárodních vztahů - zhodnotí výhody a nevýhody členství v mezinárodních organizacích, zejména v Radě Evropy, OSN, NATO - uvede příklady smluv sjednocujících Evropu - objasní důvody vzniku EU - vyjmenuje základní orgány EU a vysvětlí jejich činnost - zhodnotí výhody a nevýhody členství v EU pro ČR - vysvětlí globalizační proces - uvede příklady globálních problémů dnešního světa - vyjádří svůj názor na postavení a roli člověka v současném globálním světě 	<p><u>Mezinárodní vztahy</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - mezinárodní organizace - mezinárodní ekonomická integrace - evropská integrace, EU - proces globalizace <p><u>Diplomacie</u></p>	<p>OSV MV MKV</p>
--	--	--	---------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si význam sociologie pro člověka - seznamuje se s vývojem společnosti ze sociologického hlediska 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem sociologie a vznik sociologie jako vědy - nastíní nejdůležitější etapy jejího formování - vyjmenuje jednotlivé disciplíny sociologie - uvede metody uplatňované v sociologickém výzkumu 	<p><u>Sociologie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sociologie jako věda - vznik a vývoj - disciplíny - sociologický výzkum a jeho metody 	<p>Filozofie – pohled filozofů na společnost</p> <p>Psychologie – člověk a společnost</p> <p>Dějepis – etapy historického vývoje společnosti</p> <p>Politologie - stát a společnost</p> <p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Multikulturní výchova</p> <p>Mediální výchova</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ve svém jednání respektuje platné právní normy 	<ul style="list-style-type: none"> - reflektuje výstavu právního systému - zná náležitosti obvyklých právních dokumentů - rozlišuje právní odvětví 	<p><u>Právo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - právo a jeho vývojové podoby - právní dokumenty - právní skutečnosti - hierarchie právních odvětví 	<p>Dějepis – vznik státu a práva</p> <p>Zeměpis – různé typy států</p> <p>Český jazyk – forma nejstarších právních dokumentů</p> <p>OSV</p> <p>MKV</p> <p>ENV</p> <p>MV</p>

<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje jednotlivé ekonomické systémy - registruje hospodářský cyklus, jeho dopady na ekonomický a politický vývoj - vyjadřuje svůj názor na faktory ovlivňující úspěch výrobku na trhu, uvádí a hodnotí své argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> - objasní rozdíl mezi tržní a plánovanou ekonomikou - uvede příklady selhání trhu 	<p><u>Ekonomie a ekonomika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - z historie ekonomie - ekonomické systémy - ekonomické sektory - externality - mikroekonomie - peníze - obchodní společnosti - makroekonomie 	<p>OSV MV Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p>
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže stanovit optimální úroveň ceny - rozhodne, jak naložit s finančními prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí tvorbu ceny - uvědomuje si, jaké faktory ovlivňují cenu 	<p><u>Finanční gramotnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - peníze – historie peněz - faktory ovlivňující cenu - střet poptávky a nabídky - cena ušlé příležitosti 	
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje významné náboženské systémy - rozeznává projevy náboženské a názorové nesnášenlivosti 	<ul style="list-style-type: none"> - objasní funkci víry a náboženství v životě člověka - umí charakterizovat nejrozšířenější světová náboženství - posoudí lidské chování a jednání z hlediska příslušné náboženské normy - uvede příklady toho, jak může náboženství ovlivnit životní styl člověka a jeho identitu - popíše sociálně patologické jevy spojené s náboženstvím 	<p><u>Religionistika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - víra v lidském životě - národní a světová náboženství - církev, sekta - tolerance, ekumenické hnutí, náboženský fundamentalismus 	<p>OSV MKV MV Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p>

Psychologický seminář – 4. ročník

Hodinová dotace – 2 hodiny týdně

Očekávané výstupy z RVP	Školní očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka - porovná osobnost v jednotlivých vývojových fázích života, vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví - vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat - porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem na vlastní psychické předpoklady, 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pochopí psychologii jako vědu, dovtípí se rozdílům mezi psychologií jako vědou a parapsychologií - objasní si paradigmatata v psychologii - dokáže diferencovat psychické jevy a psychologické disciplíny 	<p>1. Psychologie jako věda</p> <ul style="list-style-type: none"> - definice psychologie - dimenze psychiky - psychické jevy - psychologické disciplíny - význam psychologie 	<p>Biologie člověka Historie Filozofie</p> <p>Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Environmentální výchova Mediální výchova</p>

<p>uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení</p> <ul style="list-style-type: none"> - využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace - na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi 			
	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí podstatu a strukturu psychologického výzkumu - seznámí se se základním využitím výsledků výzkumu v praxi - osvojí si kategorizování metod a pochopí problematiku sociometrie a psychodramatu 	<p>2. Metodologie</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika psychodiagnostické metody - klinické metody - testové metody - podmínky kvality diagnostických technik - sociometrie - psychodrama 	<p>Sociologie</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - objasní rozdíl mezi pojmy osoba a osobnost - na základě svých vlastních výsledků v osobnostních testech usiluje o pozitivní změny ve svém životě - uvědomí si podstatu osobnosti z hledisek jednotlivých psychologických směrů 	<p>3. Psychologie osobnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoba vs. osobnost - struktura osobnosti - sociálně psychologické vlastnosti osobnosti - osobnost dle jednotlivých teorií 	<p>Biologie člověka Sociologie</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže definovat temperament - osvojí si základní pojmy temperamentové problematiky - vytvoří si přehled o jednotlivých typologiích - získá informace o vlastních temperamentových vlastnostech 	<p>4. Temperament</p> <ul style="list-style-type: none"> - definice temperamentu - typologie Hippokratova – Galénova - typologie I. P. Pavlova - typologie Jungova - typologie Eysenckova - typologie Kretschmerova - typologie Sheldonova 	<p>Filozofie Dějepis</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - objasní pojem vnímání spolu s jeho vlastnostmi, typy a druhy - pochopí podstatu představivosti a fantazie - dokáže na základě osobnostních testů zařadit svou osobnost mezi typy představivosti 	<p>5. Vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - definice vnímání - vjem vs. počitek - vlastnosti vnímání - typy vnímání - druhy vnímání - představivost - typy představivosti - fantazie - asociační zákony 	<p>Filosofie Výtvarná výchova</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s myšlením jako kognitivní vlastností - pochopí problematiku myšlenkových operací a dokáže popsat problém a jeho řešení - vysvětlí souvislost řeči a myšlení 	<p>6. Myšlení a řeč</p> <ul style="list-style-type: none"> - definice myšlení - formy myšlení (pojem, soud, úsudek) - myšlenkové operace - druhy myšlení - problém a fáze jeho řešení - řeč 	<p>Filozofie Sociologie Český jazyk, cizí jazyky</p>

		-	
	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí, na čem se podílí schopnosti a vlohy v našem životě - objasní si problematiku inteligence dle různých teorií - rozliší inteligenci emoční a sociální a aplikuje své poznatky v praxi 	<p>7. Schopnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika schopností - vlohy a jejich stupně - inteligence- pojem,druhy - Gardnerova teorie - inteligenční pásma dle Bineta - emoční inteligence 	<p>Sociologie Biologie člověka Tělesná výchova Pracovní činnosti</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí psychoanalytickou teorii a její vymezení v souvislosti s hlubinnou psychologií - seznámí se s osobností Sigmunda Freuda a s jeho přínosem pro psychologii 	<p>8. Psychoanalýza</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika psychoanalýzy - charakteristika hlubinné psychologie - Sigmund Freud – život a význam v psychologii - Freudovy dětské vývojové fáze - Freudovy obranné mechanismy 	<p>Filozofie Historie Český jazyk</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí teorii behaviorismu a dokáže porovnat základní znaky s teorií psychoanalytickou - získá informace o osobnostech v rámci behaviorismu - pochopí význam učení a rozliší tento pojem 	<p>9. Behaviorismus</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika behaviorismu - Thorndike a operantní podmiňování - osobnosti J. B. Watson, Tolman, Skinner - vhled a „aha“ efekt - pojem učení – druhy a 	<p>Filosofie Historie</p>

	v užším a širším slova smyslu	faktory, které ho ovlivňují	
	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí teorii humanistické psychologie - seznámí se s osobností Carla Rogerse a dalších v rámci této koncepce - rozliší humanistickou psychologii od ostatních teorií - 	<p>10. Humanistická psychologie</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika humanistické psychologie - zdroje, ze kterých humanistická psychologie vychází - Carl Rogers – život a význam v psychologii 	Filozofie Historie
	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí teorii tvarové psychologie - objasní pojem či fenomén - zhodnotí přínos Maxe Wertheimera pro psychologii - diferencuje gestalt od ostatních koncepcí 	<p>11. Tvarová psychologie</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika tvarové psychologie - Max Wertheimer – život a význam v psychologii 	Filozofie Historie
	<ul style="list-style-type: none"> - osvojí si základní pojmy vývojové psychologie a pochopí rozdíl mezi ontogenezí a fylogenezí - získá informace o determinantech vývoje a jednotlivých koncepcích psychického vývoje - 	<p>12. Vývojová psychologie</p> <ul style="list-style-type: none"> - předmět a charakteristika vývojové psychologie - fylogeneze vs. ontogeneze - determinanty vývoje - koncepce psychického vývoje dle Eriksona a Piageta - zákonitosti vývoje 	Biologie člověka Sociologie Historie

	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí genderovou teorii a uplatňuje její zásady v praxi - seznámí se s pojmy emancipace a feminismus 	<p>13. Gender</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika genderové teorie - emancipace - feminismus 	<p>Sociologie Filozofie Politologie Právo</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - porozumí problematice psychických stavů - seznámí se s vlastnostmi pozornosti a aplikuje tyto poznatky v praxi - uvědomí si, co všechno může být příčinou neschopnosti soustředit se - charakterizuje emoce a jejich druhy - zjistí, k jakému emočnímu typu patří a jak silnou má vůli 	<p>14. Psychické stavy</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozornost a její rozlišení - vlastnosti pozornosti - poruchy pozornosti - emoce – charakteristika a druhy emocí - vlastnosti emocí - volní vlastnosti 	

	<ul style="list-style-type: none"> - objasní si pojem frustrační tolerance a díky osobnostnímu testu zjistí vlastní hranici - pochopí pojem deprivace - pokusí se specifikovat hlavní symptomy stresu - pozná oblast ohrožení - dokáže objasnit rozdíl mezi eustresem a distresem - pozná vlastní úroveň stresu - rozezná konflikt intrapersonální a interpersonální - aplikuje asertivní způsob řešení konfliktu - pochopí klady a zápory stavů ega v různých situacích ohledně transakční analýzy 	<p>15. Náročná životní situace</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika náročných životních situací - frustrace – druhy, frustrační tolerance, reakce na frustraci - deprivace – druhy psychické deprivace - stres – obecný adaptační syndrom, stresory, prevence stresu - konflikt – druhy a typy konfliktů, styly řešení konfliktů - transakční analýza 	<p>Biologie člověka</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - definuje motivaci a pojmenuje vnitřní a vnější zdroje motivace lidského chování - seznámí se s pyramidou potřeb dle Maslowa, aplikuje své poznatky na příklady v praxi 	<p>16. Motivace</p> <ul style="list-style-type: none"> - definice motivace - incentivy a introitivity - zákonitosti motivace - motivační procesy - potřeby a jejich třídění, pyramida potřeb dle Maslowa 	<p>Biologie člověka</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje paměť, pozná její fáze a pochopí, co se v nich odehrává - pozná základní činitele ovlivňující paměť - pochopí princip mechanické a logické paměti a dokáže to znázornit křivkou zapomínání 	<p>17. Paměť</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika paměti - fáze paměti - druhy paměti - typy paměti - činitele působící na paměť, interference a transfer 	<p>Biologie člověka Cizí jazyky</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí princip komunikace - popíše složky a druhy komunikace - rozliší komunikaci verbální a nonverbální - zorientuje se v problematice asertivních práv a dovedností 	<p>18. Komunikace a asertivita</p> <ul style="list-style-type: none"> - složky komunikace - verbální komunikace - nonverbální komunikace - asertivní práva, dovednosti a techniky 	<p>Sociologie Český jazyk</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - porozumí pojmu socializace - ujasní si rozdíly mezi interiorizací a exteriorizací - seznámí se s druhy sociálního učení a dokáže klasifikovat sociální skupiny 	<p>19. Socializace</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika procesu socializace - interiorizace vs. exteriorizace - mechanismy socializace - sociální učení (přímé posilování, napodobování, ztotožnění...) - sociální skupina – klasifikace, sociometrický status, pojem rodina 	<p>Sociologie Právo</p>
--	--	--	-----------------------------